

C-563/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. szeptember 12.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sofiyski rayonen sad (Bulgária)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. szeptember 11.

Az alapeljárás kérelmezője:

Teritorialna direksia na Natsionalnata agentsia za prihodite – Sofia

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás a Natsionalna agentsia za prihodite (nemzeti adóhatóság, Bulgária; a továbbiakban: NAP) kérelmére indult a célból, hogy a bíróság engedélyezze számára egy adóalanynak a jövedelemadóra elkövetett adócsalás miatt folytatott vizsgálatával összefüggésben a hozzáférést a banktitokhoz és különösen az adott személy számlaegyenlegére vonatkozó adatokhoz.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikke alapján előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet; a továbbiakban: GDPR) 4. cikke 7. pontjának, 32. cikke (1) bekezdése b) pontjának, 51. cikkének, 57. cikke (1) bekezdése a) pontjának és 79. cikke (1) bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének az értelmezésére vonatkozik. A kérelem kérdéseket vet fel azzal kapcsolatban, hogy a bíróság mint szerv milyen mértékben ellenőrizheti, hogy az adótartozás fennállásának vizsgálatával összefüggésben engedélyezheti-e a személyes adatok közlését.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2016/679 rendelet (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet vagy GDPR) 4. cikkének 7. pontját, hogy

az az igazságügyi hatóság, amely hozzáférést tesz lehetővé egy másik állami hatóság számára az adóalanyok számlaegyenlegére vonatkozó adatokhoz, dönt a személyes adatok kezelésének céljairól vagy eszközeiről, és ezért a személyes adatok kezeléséért felelős „adatkezelőnek” minősül?

- 2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 51. cikkét, hogy az az igazságügyi hatóság, amely hozzáférést tesz lehetővé egy másik állami hatóság számára adóalanyok számlaegyenlegére vonatkozó adatokhoz, felel e rendelet [alkalmazásának] az ellenőrzéséért, és ezért ezen adatok tekintetében „felügyeleti hatóságnak” minősül?

- 3) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 32. cikke (1) bekezdésének b) pontját, illetve e rendelet 57. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy az az igazságügyi hatóság, amely hozzáférést tesz lehetővé egy másik állami hatóság számára adóalanyok számlaegyenlegére vonatkozó adatokhoz, köteles – amennyiben a hozzáférésre jogosult hatóság által a múltban elkövetett adatvédelmi incidensre vonatkozó adatok állnak rendelkezésre – tájékozódni az adatok védelme érdekében hozott intézkedésekről, és a hozzáférés engedélyezéséről szóló határozatában figyelembe venni ezen intézkedések megfelelőségét?

- 4) A [második] és [harmadik] kérdésre adott választól függetlenül úgy kell-e értelmezni a GDPR 79. cikkének (1) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben, hogy amennyiben valamely tagállam nemzeti joga úgy rendelkezik, hogy bizonyos adatkategóriák csak bírósági engedélyt követően közölhetők, az erre hatáskörrel rendelkező bíróságnak hivatalból jogvédelmet kell biztosítania azon személyek számára, akiknek az adatai közlésre kerülnek, oly módon, hogy kötelezi az adatokhoz való hozzáférést kérő és a személyes adatok védelmét megsértő hatóságot, amelyről köztudott, hogy a GDPR 51. cikkének (1) bekezdése szerinti hatóságtól kötelező utasításokat kapott, hogy a közigazgatási határozattal a GDPR 58. cikke (2) bekezdésének d) pontja alapján kötelezővé tett intézkedések végrehajtására vonatkozó információt rendelkezésre bocsássa?

Az európai uniós szabályozás:

(EU) 2016/679 rendelet (GDPR): 4. cikk 7. pontja, 32. cikk (1) bekezdésének b) pontja, 51. cikk (1) bekezdése, 57. cikk (1) bekezdésének a) pontja, 58. cikk (2) bekezdésének d) pontja és 79. cikk (1) bekezdése

Az Európai Unió Alapjogi Chartája: 47. cikk

Nemzeti jogszabályok

Zakon za zashtita na lichnite danni (a személyes adatok védelméről szóló törvény, a továbbiakban: ZZLD): 6., 12a., 17., 17a. és 20. cikk

Danachno-osiguriteln protsesualen kodeks (az adózás és a társadalombiztosítás rendjéről szóló törvény, a továbbiakban: DOPK): 34., 37. és 110. cikk

Zakon za kreditnite institutsii (a hitelintézetekről szóló törvény, a továbbiakban: ZKI): 62. cikk

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 2023. június 13-án a NAP megkezdte egy bolgár állampolgár vizsgálatát jövedelemadóira elkövetett adócsalás miatt. A NAP megállapította, hogy az adóalany hét bankszámlával rendelkezett különböző bolgár pénzügyintézeteknél. Felszólította az érintettet, hogy bocsássa rendelkezésre a 2020. január 1-jei és 2021. december 31-i bankszámlaegyenlegére vonatkozó adatokat, vagy nyújtson be egy nyilatkozatot arról, hogy hozzájárul a banktitok kiadásához. Mivel az érintett sem az említett adatokat nem bocsátotta rendelkezésre, sem a kért nyilatkozatot nem nyújtotta be, a NAP kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, hogy engedélyezze a banktitok kiadását ezen számlaegyenlegek tekintetében.
- 2 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy 2019. július 15-én több bolgár médium is beszámolt arról, hogy a NAP adatbázisából több mint ötmillió személyes adatai, köztük adó- és társadalombiztosítási adatok kerültek nyilvánosságra. Erre a NAP az adatszivárgás által érintettek számára hozzáférést biztosított egy speciális adatbázishoz.
- 3 Ezen adatvédelmi incidens miatt a Komisia za zashtita na lichnite danni (adatvédelmi bizottság, Bulgária; a továbbiakban: KZLD), a GDPR 51. cikke szerinti legfontosabb bulgáriai felügyeleti hatóság pénzbírságot szabott ki a NAP-ra. 20 kötelező utasítást adott ki, amelyek célja az volt, hogy a NAP tegyen technikai és szervezési intézkedéseket az adatszivárgások jövőbeni megelőzése érdekében.
- 4 Az Administrativen sad – Sofia-grad (Szófia városi közigazgatási bíróság, Bulgária) a 2023. február 2-i ítélettel az előtte megtámadott kötelező utasítások közül tizennyolcat helybenhagyott, a fennmaradó kettőt pedig megsemmisítette. Ezen ítélet ellen fellebbezést nyújtottak be a Varhoven administrativen sadhoz (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Bulgária). Az e bíróság előtt folyamatban lévő közigazgatási perben a tárgyalást 2023. december 14-re tűzte ki a bíróság.
- 5 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyezte továbbá, hogy a KZLD a személyes adatoknak a NAP munkatársai számára történő kiszivárogtatásával összefüggésben további kötelező utasításokat adott ki az ilyen adatoknak a NAP

általi védelmére vonatkozóan, és intézkedéseket javasolt az elektronikus hozzáférés ellenőrzésére.

- 6 Nem áll rendelkezésre információ arról, hogy a személyes adatok jogellenes közzétételéhez vezető okokat orvosolták-e, és milyen intézkedéseket hozott a NAP az ilyen jellegű további kockázatok megelőzésére.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 7 A kérdést előterjesztő bíróság felveti a bíróságnak mint annak a szervnek a szerepét, amely a ZKI 62. cikke (6) bekezdésének 3. pontja alapján a NAP területi igazgatóság igazgatójának kérelmére hozzáférést biztosíthat a vizsgált személyes adataihoz. A ZKI 62. cikkének (7) bekezdése szerint a bíróság zárt ülésen indokolással ellátott határozatban dönt, legkésőbb a kérelem kézhezvételét követő 24 órán belül; ennek során meghatározza azt az időtartamot, amelyre az adatok vonatkoznak. A bíróság határozatával szemben ebben az eljárásban nincs helye jogorvoslatnak.
- 8 Az uralkodó vélemény szerint a bíróságok a ZKI 62. cikkének (7) bekezdése szerinti eljárásokban tisztán formális ellenőrzést folytatnak, amely arra korlátozódik, hogy a banktitok kiadásával érintett személyek rendelkeznek-e adóalanyi minőséggel, és van-e olyan információ az adott ügyben, amely szerint kérték tőlük, hogy adják meg az adóellenőrzés szempontjából releváns adatokat, amelyeket nem bocsátották a hatóság rendelkezésére. Úgy tűnik, hogy a bolgár nemzeti szabályozás kritika nélküli alkalmazása esetén a bíróságoknak ilyen esetekben mindig engedélyezniük kell a banktitok kiadását. Ugyanakkor más lenne a helyzet, ha a bíróság az általa hozzáférhetővé tett személyes adatok adatkezelőjének minősülne, mivel az adatkezelőnek a GDPR 32–34. cikke értelmében számos kötelezettsége van az adatok biztonságának garantálása tekintetében, amely magában foglalja az alkalmazott biztonsági intézkedések meglétének minimális szintű ellenőrzését.
- 9 A GDPR 4. cikkének 7. pontjában szereplő fogalommeghatározás szerint a személyes adatok „adatkezelője” „a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt” határozza meg. A következő különös szabály érvényes: „ha az adatkezelés céljait és eszközeit az uniós vagy a tagállami jog határozza meg, az adatkezelőt vagy az adatkezelő kijelölésére vonatkozó különös szempontokat az uniós vagy a tagállami jog is meghatározhatja”.
- 10 A bolgár jog nem határozza meg, hogy ki a személyes adatok adatkezelője a ZKI 62. cikkének (7) bekezdése szerinti eljárásban. Ami ezt illeti, bár a bíróságok nem rendelkeznek közvetlen hozzáféréssel azokhoz a személyes adatokhoz, amelyek nyilvánosságra hozatalát kérik tőlük (ez nem szükséges ahhoz, hogy egy személy „adatkezelőnek” minősüljön, lásd: 2018. július 10-i Jehovan todistajat ítélet, C-25/17, EU:C:2018:551, [rendelkező rész] 3. pont), bizonyos mértékig ők döntenek az adatkezelés céljairól és engedélyezik vagy megtiltják a hozzáférést a banktitok hatálya alá tartozó személyes adatokhoz. Így lehetségesnek tűnik, hogy

a bíróságot a törvény meghatározott értelmezése alapján olyan szervnek tekintjük, amely az adatkezelés céljairól dönt.

- 11 A bolgár jogalkotó nem élt azzal a hatáskörével, hogy meghatározza, melyik szervezetet illetik meg az adatkezelő jogai és kötelezettségei ebben a sajátos konstellációban, amikor a személyes adatok kezelésének a céljait a törvény felsorolja. Ilyen körülmények között a rendelkezés értelmezésével egy kritériumot kell megállapítani annak tisztázása érdekében, hogy a hozzáférést biztosító bíróság a NAP-pal közös adatkezelőnek tekinthető-e a személyes adatok tekintetében (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés).
- 12 A nem egyértelmű nemzeti szabályozásra tekintettel arra a kérdésre is választ kell adni, hogy az az igazságügyi hatóság, amely egy másik állami hatóságnak a banktitok hatálya alá tartozó személyes adatokhoz való hozzáféréseinek feltételeit határozza meg, tekinthető-e a GDPR szerinti hatáskörök egy részét gyakorló felügyeleti hatóságnak is, az adatokhoz való hozzáférés ellenőrzésének szűk területén (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés).
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy köztudott, hogy a NAP megsértette a személyes adatok védelmét oly módon, hogy lehetővé tette több mint ötmillió személyre vonatkozó információk továbbítását. A KZLD megbírságot a NAP-ot ezen adatvédelmi incidens miatt. A személyes adatokhoz való hozzáférésnek a NAP általi biztosításában technikai és szervezési hiányosságok is ismertek. Legalább 21 kötelező utasítással kötelezték a NAP-ot arra, hogy konkrét intézkedéseket tegyen. Nem áll rendelkezésre információ arról, hogy ezeket az intézkedéseket végrehajtották-e.
- 14 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a bíróság ilyen körülmények között – ha az adatkezelő vagy a felügyeleti hatóság szerepét töltené be – a banktitokhoz való hozzáférést csak azt követően engedélyezhetné, hogy tájékoztatást kapott az alkalmazott adatvédelmi intézkedésekről, és meggyőződött arról, hogy azok legalább első látásra biztosítják a személyes adatok biztonságának ismételt megsértése elleni védelmet (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés).
- 15 Kiegészítésképpen arra a kérdésre is választ kell adni, hogy a hatékony jogvédelem biztosítása érdekében az a bíróság, amely a nemzeti jog szerint a banktitok hatálya alá tartozó személyes adatokhoz való hozzáférés engedélyezésére jogosult, még akkor is, ha maga nem minősül a személyes adatok adatkezelőjének vagy felügyeleti hatóságnak, a GDPR 79. cikke alapján végezhet-e ilyen felülvizsgálatot (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdés). Az említett rendelkezés valójában azokra az esetekre vonatkozik, amikor az érintett kifejezetten a bíróság védelmét kéri. Ha azonban az adatok közlésére irányuló eljárás az érintett részvétele nélkül zajlik, és a nemzeti jog kifejezetten bevezette az előzetes bírósági felülvizsgálatot, úgy tűnik, hogy a bíróság hivatalból is eljárhat. Ez a személyeknek a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való jogából is levezethető. Ilyen kötelezettség

hiányában a bíróság mindig a közigazgatási aktusok formális vizsgálatára és megerősítésére volna korlátozva, ami – úgy tűnik – ellentétes a GDPR 79. cikkének célkitűzéseivel.

MUNKADOKUMENTUM